

HEALTH

اصول خدمات بهداشتی

ارائه کننده:

دکتر مجید حسن زاده

MD-MPH

HASSANZADEH_MAJID@YAHOO.COM

World Health Organization

نقش سازمان های فراملی در توسعه سلامت

منبع (برای امتحان): کتاب جامع بهداشت عمومی
نوشته دکتر حاتمی و همکاران

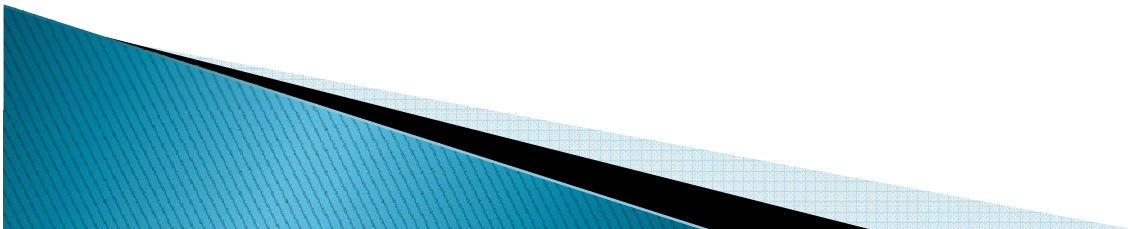
۱ – سازمان ها و صندوق هایی که مستقیماً در توسعه سلامت نقش دارند، شامل

□ سازمان جهانی بهداشت (World Health Organization : WHO)

□ صندوق کودکان ملل متحد (United Nations Children's Fund : UNICEF)

□ صندوق جمعیت ملل متحد (United Nations Population Fund : UNFPA)

□ سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (UNESCO :
(United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

۲ سازمان ها و برنامه هایی که به طور غیر مستقیم با سلامت در ارتباط می باشند

□ برنامه عمران ملل متحد (United Nations Development Programme : UNDP)

□ اداره کمیساریای عالی ملل متحد UNHCR :

(Office of the United Nations High Commissioner for Refugees)

□ برنامه محیط زیست ملل متحد (United Nations Environmental Programme : UNEP)

□ گروه بانک جهانی (World Bank Group)

□ سازمان بین المللی کار (International Labour Organization: ILO)

□ سازمان بین المللی تجارت (World Trade Organization: WTO)

□ سازمان منع سلاح های شیمیایی (OPCW) :

(Organization of the Prohibition of Chemical Weapons)

□ سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد FAO :

(Food and Agriculture Organization of United Nations)

□ برنامه غذای جهانی (World Food Programme : WFP)

سازمان جهانی بهداشت (WHO)

سازمان جهانی بهداشت یکی از سازمان های تخصصی سیستم ملل متحد است که نقش اصلی آن هدایت و هماهنگی برنامه های سلامت در سطح بین المللی می باشد .
هدف سازمان جهانی بهداشت

دست یافتن به بالاترین سطح ممکن سلامت برای همه مردم دنیا است .

مهمترین مسئولیت های این سازمان بین المللی عبارتند از:

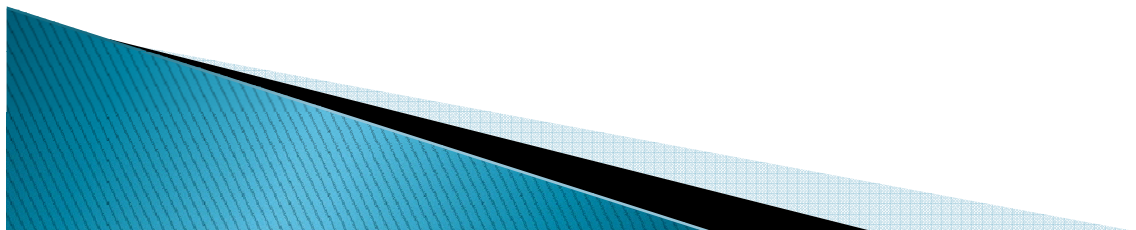
- ❖ ایجاد انگیزه برای ریشه کنی بیماری های همه گیر، بومی و سایر بیماری ها.
- ❖ ارتقای وضع تغذیه، مسکن، بهسازی محیط، شرایط کار و دیگر جنبه های بهداشت محیط.
- ❖ ترویج همکاری بین گروه های علمی و حرفه ای مسئول پیشبرد سلامت.
- ❖ ترویج و هدایت پژوهش در زمینه سلامت.
- ❖ تعیین استانداردهای بین المللی برای غذا، مواد بیولوژیک و فرآورده های دارویی.
- ❖ کمک به ایجاد یک اعتقاد عمومی در بین همه مردم در باره امور بهداشتی.

استراتژی جهانی سلامت برای همه تا سال ۲۰۰۰ در سی و چهارمین اجلاس مجمع بهداشت جهانی در ژنو

هدف سلامت برای همه تا سال ۲۰۰۰
کلید مردان و زنان بتوانند بر اساس ۸ رکن اصلی مراقبت های اولیه بهداشتی از نظر اقتصادی و
اجتماعی زندگی مولد و پرباری داشته باشند .

ارکان عبارتند از :

۱. آموزش در باره مشکلات بهداشتی شایع و راه های شناسایی و پیشگیری از آن ها
۲. ، ترویج تدارک غذا و تغذیه مناسب،
۳. دست رسی به آب آشامیدنی سالم و دفع بهداشتی فضولات،
۴. مراقبت از سلامت مادران و کودکان از جمله تنظیم خانواده
۵. ایمن سازی بر علیه بیماری های عفونی مهم،
۶. پیشگیری و کنترل بیماری های بومی شایع،
۷. درمان مناسب سوانح و بیماری های رایج
۸. دسترسی به داروهای اساسی.

صندوق کودکان ملل متحد

یونیسف بخشی از ملل متحد است که منحصرأ به کودکان اختصاص یافته است . این سازمان به منظور تسکین آلام کودکان به دنبال جنگ جهانی دوم پایه گذاری شد.

یونیسف یک تجلی از روحیه رایج زمان یعنی تعهد برای رویارویی و حل مشکلات به طور دسته جمعی بود .

یونیسف برای ساختن یک دنیای دوستدار کودک در جهت اهداف زیر تلاش می کند:

• ارتقا و رعایت حقوق کودکان و حقوق انسانی خصوصا زنان.

• هدایت قوانین، سیاست ها و اقدامات مربوط به کودکان به وسیله اصولی که بیشترین منابع را برای کودکان در بر دارند.

• فراهم کردن حداکثر امکان رشد برای کودکان به طوری که بتوانند سالم زندگی کنند و زندگی فعالی داشته باشند، همچنین از فرصت های زیادی برای یادگیری و مشارکت در تصمیماتی که رفاه آنها را متاثر می سازد برخوردار باشند.

• رعایت عدالت اجتماعی در تدوین سیاست ها و برنامه های مربوط به کودکان.

صندوق جمعیت ملل متحد

صندوق جمعیت ملل متحد که تابع مجمع عمومی ملل متحد می باشد یکی از بزرگترین منابع مالی بین المللی برای کمک به جمعیت در کشورهای در حال توسعه است. این صندوق در سال ۱۹۶۹ شروع به کار کرد و کشورهای در حال توسعه را در امور مربوط به بهداشت باروری و جمعیتی از جمله سیاست های جمعیتی یاری می نماید.

مسئولیت های صندوق جمعیت ملل متحد را به شرح زیر تعیین کرده است:

- آگاه سازی و ظرفیت سازی برای پاسخگویی به نیازهای جمعیت و تنظیم خانواده.
- ارتقا سطح آگاهی در کشورها اعم از توسعه یافته و در حال توسعه در مورد مشکلات مربوط به جمعیت و راهکارهای مقابله با این قبیل مشکلات.
- کمک به کشورهای در حال توسعه برای حل مشکلات جمعیتی، در قالب نیازها و شرایط کشور درخواست کننده.
- به عهده گرفتن نقش رهبری در سیستم ملل متحد در ارتقای برنامه های جمعیتی و هماهنگ کردن پروژه هایی که توسط صندوق حمایت می شوند.

سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد

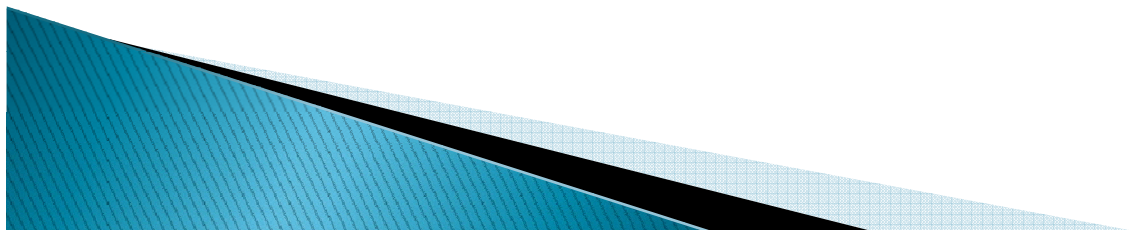
هدف اصلی یونسکو مشارکت در صلح و امنیت در جهان است از طریق ارتقای همکاری در بین ملل در زمینه آموزش، علم، فرهنگ و ارتباطات، به منظور تحقق احترام عالمگیر برای عدالت، حاکمیت قانون، حقوق انسانی و آزادی های اساسی برای همه مردم دنیا بدون برتری نژاد، جنس یا مذهب، به ترتیبی که در منشور ملل متحد آمده است.

به منظور نیل به این اهداف، یونسکو وظایف پنجگانه زیر را عهده دار می باشد:

- ❖ بررسی های آینده نگر : چه شکلی از آموزش، علم، فرهنگ و ارتباطات برای دنیای فردا؟
- ❖ پیشرفت، انتقال و سهم بردن از دانش : با تکیه بر فعالیت های پژوهشی، آموزشی و آموختنی.
- ❖ اقدام برای تعیین استانداردها : تهیه و تصویب اسناد بین المللی و توصیه های قانونی.
- ❖ ارائه نظریه فنی : به کشورها برای تدوین سیاست ها و تهیه پروژه های مربوط به توسعه در قالب "همکاری فنی".
- ❖ تبادل اطلاعات تخصصی.

برنامه عمران ملل متحد

برنامه عمران ملل متحد، نهاد اصلی برای هماهنگ کردن کار عمران ملل متحد می باشد .
بزرگترین سهم را در امر توسعه در سطح جهانی دارا می باشد. برنامه عمران ملل متحد در
سیاستگذاری و ظرفیت سازی برای رشد اقتصادی کشورها نقش مهمی را ایفا می نماید،
ضمناً از طریق همکاری با بخش های دولتی و خصوصی امکان استفاده هرچه بیشتر از منابع
کمکی را در مقابله با چالش ها و فرصت های حاصله از "جهانی شدن" فراهم می نماید.

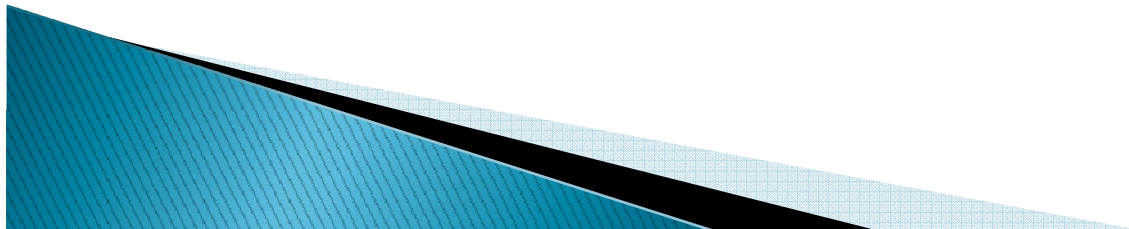
اداره کمیساریای عالی ملل متحد

اداره کمیساریای عالی ملل متحد در سال ۱۹۵۰ تاسیس شد،

هدایت و هماهنگی اقدامات بین المللی برای محافظت از آوارگان جهان و حل مشکلات آن ها می باشد .

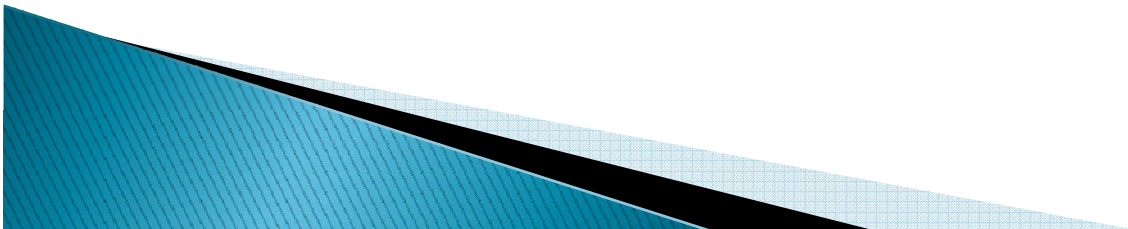
اداره مذکور از بدو تاسیس تاکنون به ۵۰ میلیون آواره کمک کرده و برنده دو جایزه نوبل در سال های ۱۹۵۴ و ۱۹۸۱ بوده است .

مهمترین مسئولیت اداره کمیساریای عالی ملل متحد تحت عنوان "محافظت بین المللی" تضمین احترام به حقوق اساسی آوارگان است از جمله حفظ حق پناهندگی و عدم برگشت اجباری (غیرداوطلبانه) آوارگان به کشوری که امکان شکنجه و آزار در آن وجود دارد . ترویج موافقتنامه های بین المللی مربوط به آوارگان، پایش رعایت قوانین بین المللی به وسیله کشورها و دادن کمک های اساسی از قبیل غذا، پناهگاه و مراقبت های دارویی به غیر نظامیان فراری از دیگر وظایف اداره کمیساریای عالی ملل متحد می باشند.

برنامه محیط زیست ملل متحد

برنامه محیط زیست ملل متحد در سال ۱۹۷۲ بنیان نهاده شد .
ماموریت این برنامه رهبری و جلب مشارکت در مراقبت از محیط زیست است، این مهم از طریق توانمند سازی ملت ها و مردم برای بهبود کیفیت زندگی بدون مصالحه کردن منافع نسل آینده تحقق می یابد.

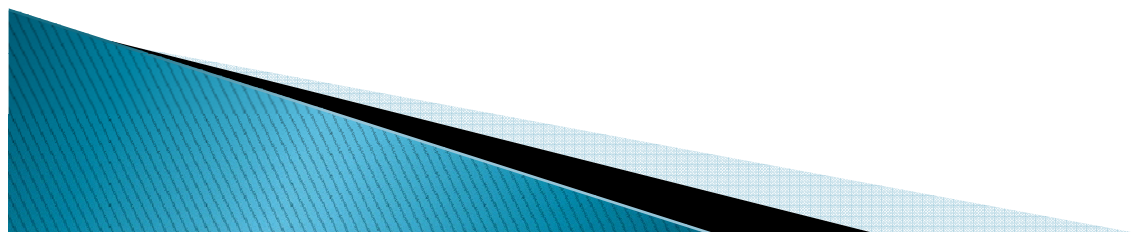

گروه بانک جهانی

بانک جهانی شامل گروهی مشتعل بر پنج موسسه است :

۱. بانک بین المللی برای نوسازی و توسعه (تاسیس در ۱۹۴۵)،
۲. شرکت دارایی بین المللی (۱۹۵۶)
۳. انجمن بین المللی توسعه (۱۹۶۰)،
۴. آژانس تضمین سرمایه گذاری چند جانبه (۱۹۸۸)
۵. و مرکز بین المللی برای تسویه منازعات سرمایه گذاری (۱۹۶۶).

هدف مشترک کلیه موسسات فوق، کاهش فقر در سرتاسر جهان از طریق تقویت اقتصاد ملت های فقیر می باشد..

سازمان بین المللی کار

سازمان بین المللی کار، یک آژانس تخصصی است که مسئولیت اصلی آن ارتقای عدالت اجتماعی و حفظ حقوق انسانی کارگر می باشد .
این سازمان در سال ۱۹۱۹ تاسیس شد و در سال ۱۹۴۶ به اولین آژانس تخصصی ملل متحد تبدیل گردید.

مهمترین وظایف سازمان بین المللی کار و کارگر عبارتند از :

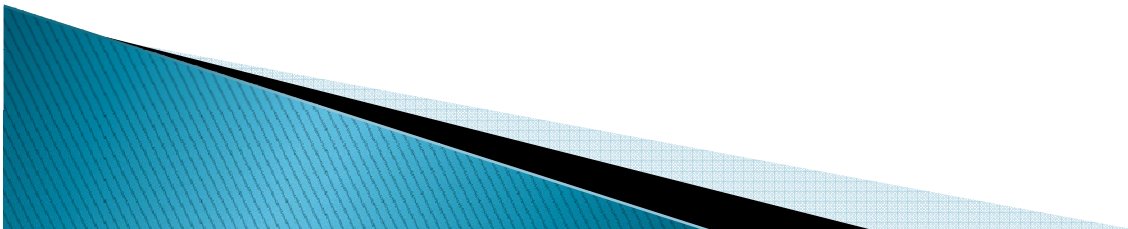
- تعیین سیاست ها و برنامه های بین المللی برای کمک به بهبود شرایط کار و زندگی
- ایجاد استانداردهای بین المللی به عنوان راهنمای مقامات کشوری در اجرایی کردن این سیاست ها
- اجرای یک برنامه وسیع همکاری فنی برای کمک به دولت ها در جهت موثر سازی سیاست ها و مشارکت در برنامه های آموزشی و پژوهشی به منظور پیشبرد این فعالیت ها.

سازمان بین المللی از این نظر که نمایندگان کارگر و کارفرما با نمایندگان دولت در تعیین سیاست ها صدای یکسان دارند، در بین سازمان های جهانی، بی همتا می باشد.

سازمان بین المللی تجارت

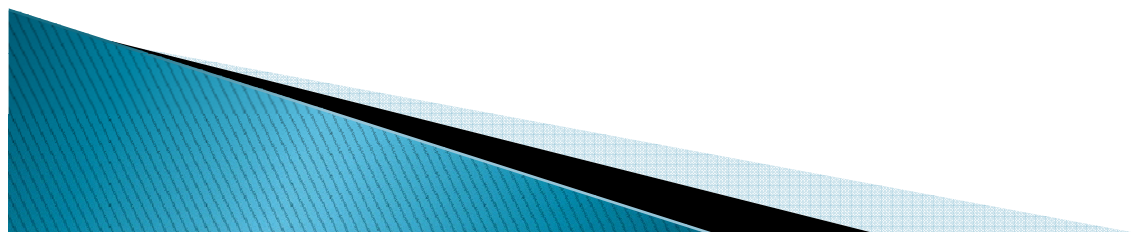
سازمان بین المللی تجارت در سال ۱۹۹۵ تاسیس و جانشین قرارداد کلی در باره تعرفه عمومی و تجارت شد، که به نوبه خود تنها مجموعه بین المللی بود که با قوانین جهانی تجاری در بین ملت ها سروکار داشت. سازمان بین المللی تجارت، یک موسسه تخصصی نیست ولی با ملل متحد تشریک مساعی می کند، و هدف آن هموارسازی راه تجارت از طریق حل و فصل منصفانه منازعات تجاری در بین ملت ها بر اساس قوانین موجود می باشد.

سازمان منع سلاح های شیمیایی

هدف اصلی سازمان منع سلاح های شیمیایی اجرای پیمان نامه منع تهیه، تولید، ذخیره و مصرف سلاح های شیمیایی و انهدام آن ها است .

پیمان نامه مذکور که در ۲۹ آوریل ۱۹۹۷ جنبه اجرایی پیدا کرد اولین پیمان خلع سلاح بین المللی است که امکان حذف کلیه سلاح های تخریبی را فراهم می کند.

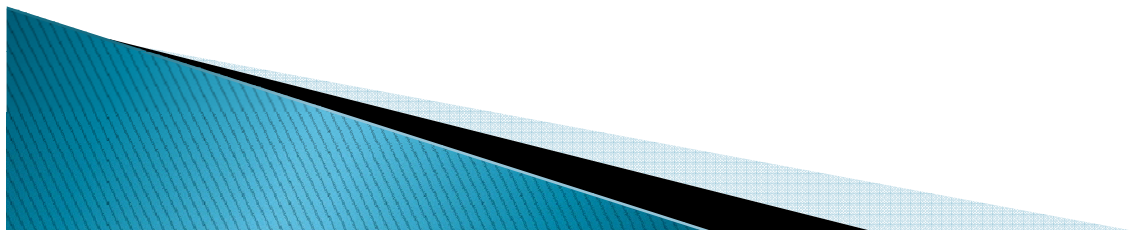

سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد

سازمان غذا و کشاورزی ملل متحد نقش رهبری در توسعه روستایی را عهده دار می باشد . هدف اصلی این سازمان مبارزه با فقر و گرسنگی از طریق ترویج کشاورزی، بهبود تغذیه و پیگیری امنیت غذا است

(دسترسی همه مردم در همه اوقات به غذایی که برای یک زندگی فعال و سالم به آن نیاز دارند).

سازمان غذا و کشاورزی در جریان یک کنفرانس در شهر کوبک در ۱۶ اکتبر ۱۹۴۵ بنیان نهاده شد و از همان تاریخ، این روز به روز جهانی غذا معروف شده است.

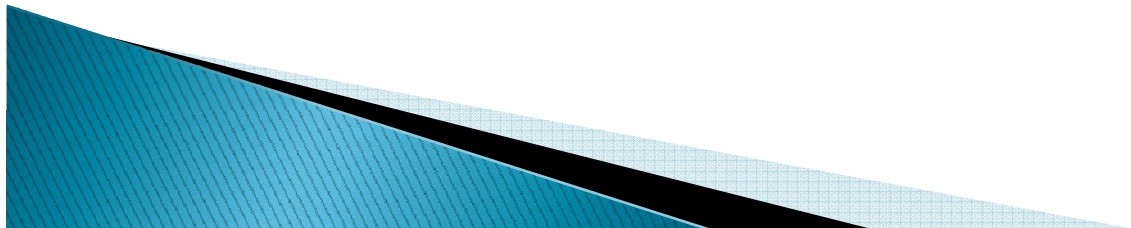

برنامه غذای جهانی

برنامه غذای جهانی سیستم ملل متحد که بزرگترین سازمان بین المللی در زمینه کمک های غذایی است سالیانه ۳ میلیون تن مواد غذایی ی توزیع می نماید .

هدف اصلی برنامه غذای جهانی که در سال ۱۹۶۳ تاسیس شده،

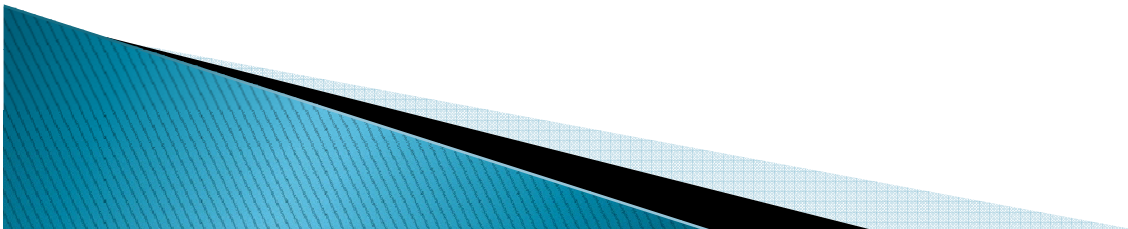
کمک به مردم فقیر کشورهای در حال توسعه از طریق مبارزه با فقر و گرسنگی در جهان است .
برنامه مذکور علاوه بر کمک های غذایی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی، در زمان فوریت ها نیز به کمک قربانیان جنگ و بلایا می شتابد و نیازهای غذایی آنان را تامین می نماید .

نقش سیستم ملل متحد در توسعه سلامت در ایران

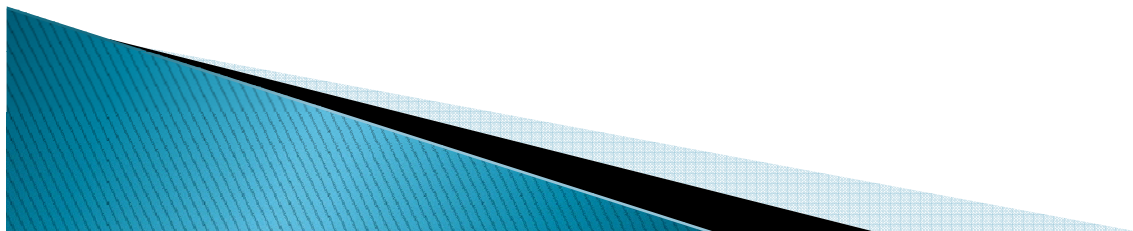
در بین سازمان ها، صندوق ها و برنامه های وابسته به سیستم ملل متحد، سازمان جهانی بهداشت (WHO) صندوق کودکان ملل متحد (UNICEF) و صندوق جمعیت ملل متحد UNFPA بیش از سایر موسسات مربوط به ملل متحد در توسعه سلامت در ایران نقش دارند .

لذا به طور خلاصه به ذکر فعالیت های اصلی سه موسسه مذکور در کشور می پردازیم.

کمک های فنی سازمان جهانی بهداشت در چارچوب زیر صورت می گیرد:

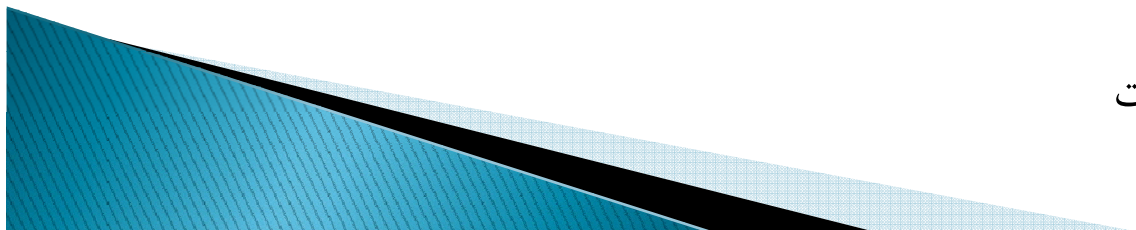
- ❑ اعزام متخصص یا مشاور به کشورها.
- ❑ کمک به آموزش نیروی انسانی پزشکی و بهداشتی کشورها از طریق برگزاری دوره های آموزشی داخلی یا خارجی و یا اعزام نیروها به خارج از کشور به منظور بازآموزی یا طی دوره های تکمیلی در زمینه برنامه های بهداشتی.
- ❑ تامین لوازم و تجهیزات اساسی مورد نیاز برنامه ها.
- ❑ کمک به برنامه های پژوهشی خصوصا پژوهش های کاربردی.
- ❑ برگزاری گردهمایی های بین کشوری یا منطقه ای.
- ❑ کمک به تبادل اطلاعات در زمینه مسائل پزشکی و بهداشتی.

کمک های فنی سازمان جهانی بهداشت به جمهوری اسلامی ایران در قالب برنامه های دو ساله و بر اساس برنامه ریزی مشترک تحقق می یابد.

اعتبارات موجود برای کمک به هشت برنامه در اولویت به شرح زیر اختصاص یافته است:

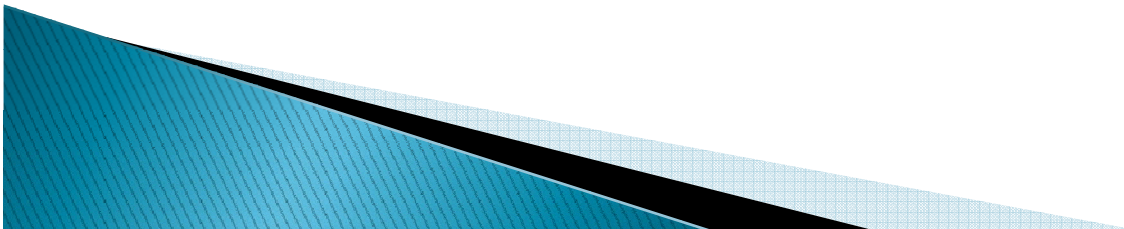
۱. • اصلاحات در بخش سلامت
۲. • برنامه اثربخشی مدیریت
۳. • نظام اطلاع رسانی سلامت از جمله بهبود شیوه های زندگی و ارتقای سلامت
۴. • مبارزه با بیماری های غیرواگیر
۵. • توسعه نیروی انسانی مربوط به سلامت
۶. • تامین داروهای اساسی
۷. • بهبود کیفیت
۸. • پژوهش در زمینه نظام سلامت

در بین سایر برنامه هایی که مورد حمایت سازمان جهانی بهداشت می باشند، برنامه مبارزه **با بیماری های واگیر** از اهمیت بیشتری برخوردار است.

این برنامه شامل عناوین زیر می باشد:

- ریشه کنی فلج اطفال
- حذف سرخک
- حذف کزاز نوزادان
- سل
- مالاریا
- ایدز و بیماری های آمیزشی
- حذف جذام
- بیماری های گرمسیری
- بیماری های قابل انتقال بین انسان و حیوان
- کنترل حشرات
- مراقبت و کنترل بیماری ها

علاوه بر این، برنامه دو ساله (۲۰۰۲ - ۲۰۰۳) مشترک بین دولت جمهوری اسلامی ایران و سازمان جهانی بهداشت برای فعالیت های زیر اهمیت ویژه ای قائل شده است:

□ تقویت برنامه نیازهای اساسی توسعه

□ بهبود کیفیت داروهای اساسی و منطقی کردن مصرف آن ها

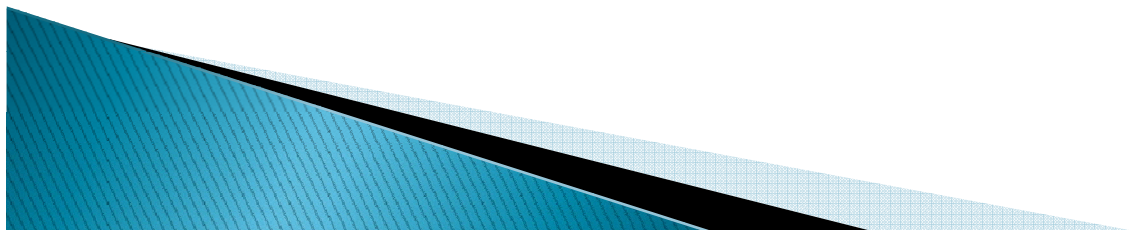
□ خودکفایی در تولید واکسن با کیفیت مطلوب

□ تربیت نیروی انسانی بر اساس نیازهای واقعی جامعه از طریق توسعه برنامه های آموزش پزشکی

جامعه نگر و آموزش مداوم پزشکی

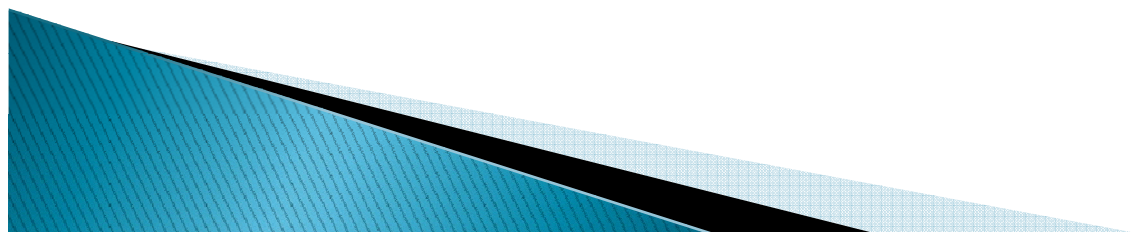
□ وسعت بخشیدن به پژوهش های مربوط به نظام سلامت به طوری که کارکنان بهداشتی در

اجرای پژوهش به عنوان یک ابزار حل مشکل، نقش مستقیم و موثری داشته باشند.

براساس استراتژی کشوری همکاری بین سازمان جهانی بهداشت و جمهوری اسلامی ایران (۲۰۱۴ مهمترین جهات راهبردی برای همکاری سازمان مذکور با کشور در طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۴ به شرح زیر تعیین شده اند:

- بهبود بخشیدن عدالت در سلامت و تعیین کننده های سلامت
- (PHC) تقویت مراقبت های اولیه سلامت
- افزایش دسترسی به خدمات سلامت و ایجاد عدالت در پرداخت هزینه های مربوط به سلامت
- بهبود بخشیدن رهبری و حاکمیت در نظام سلامت
- تقویت امنیت سلامت
- مقابله با پیامدهای گذر دموکراتیک و گذر اپیدمیولوژیک
- تقویت مشارکت و همکاری برای توسعه

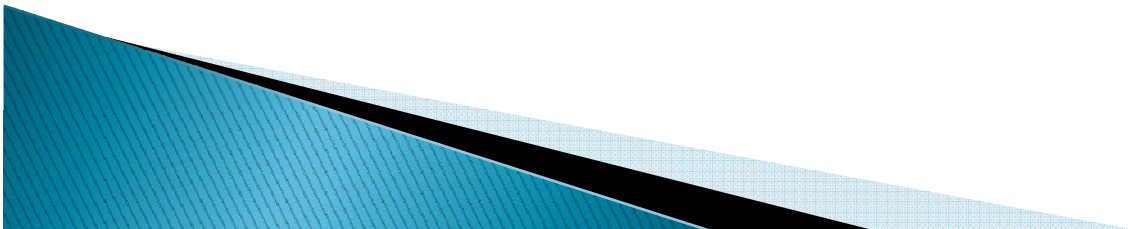

صندوق کودکان ملل متحد

صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف) از سال ۱۳۶۳ در ایران شروع به فعالیت نموده است . در سال ۱۳۷۹ دولت جمهوری اسلامی ایران و یونیسف برنامه پنج ساله جدیدی را همزمان با برنامه سوم توسعه کشور (۱۳۷۹-۱۳۸۳) آغاز کردند .

برنامه حمایتی یونیسف مربوط به سال های ۱۳۸۳-۱۳۷۹ شامل پنج برنامه بخشی به شرح زیر می باشد

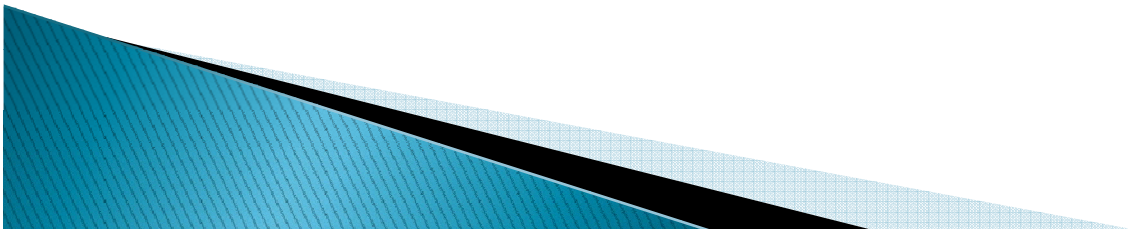
- پیشگیری از سوء تغذیه
- بهبود کیفیت خدمات
- کاهش نابرابری ها
- کودکان نیازمند حمایت ویژه
- ارتقا و پایش عهدنامه حقوق کودک

صندوق جمعیت ملل متحد

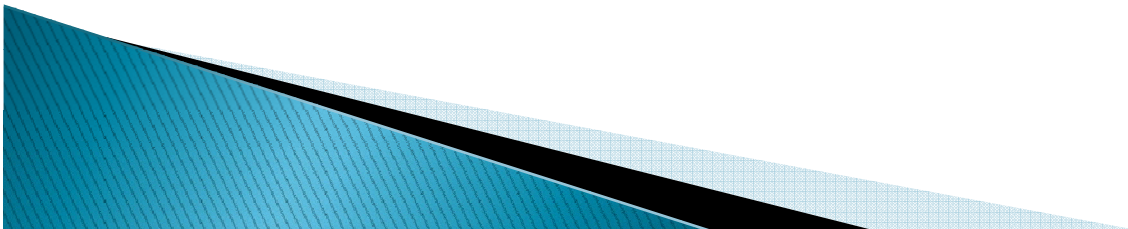
رشد جمعیت در ایران در سال های ۱۳۶۵-۱۳۵۵ روندی تکان دهنده داشته است . در آن دوران، داشتن خانواده ای بزرگ مایه برکت محسوب می شد، ولی ازدواج زودرس، باروری در سنین بالا، بی سوادی و عدم دسترسی کافی به وسایل پیشگیری از بارداری موجب افزایش نگران کننده جمعیت در ایران شد .

در آن هنگام، داشتن فرزندان زیاد، امری غیرمعمول نبود و بین اولین فرزند و آخرین فرزند یک خانوار تفاوت سنی چشمگیری وجود داشت که گاهی به بیست سال یا بیشتر بالغ می شد . به عبارت دیگر، بخش اعظمی از سنین باروری زنان صرف به دنیا آوردن اطفال و پرورش آن ها می گردید . در طی دوران مزبور، رشد سریع جمعیت آثار زیانباری در ساختارهای اقتصادی و اجتماعی بر جای نهاد، تعادل اقتصادی را بر هم زد و در روند توسعه اقتصادی کشور موانعی ایجاد کرد. بنابراین توجه عموم به ضرورت فوری کنترل جمعیت جلب گردید.

فعالیت های عمده صندوق در طی دوره مزبور عبارت بود از:

- کمک به تحقیقات در زمینه های تنظیم خانواده، رشد جمعیت، آموزش مدیران بهداشت خانواده و کارکنان بهداشتی و مسئولان تنظیم خانواده
- تامین وسایل پیشگیری از بارداری و وسایل پزشکی
- برگزاری کارگاه های آموزشی جهت ارتقای مهارت های مدیریتی کارکنان دولت و بهبود بخشیدن به امور مربوط به اطلاعات، آموزش، ارتباطات و تنظیم خانواده.

برنامه کشوری صندوق جمعیت اهداف زیر را دنبال می کند:

- بهبود وضعیت بهداشت باروری و تامین حقوق باروری برای کلیه افراد
- دست یافتن به موازنه پایدار بین جمعیت، رشد اقتصادی و منابع
- ایجاد محیط مناسب برای کاهش نابرابری حقوق زن و مرد
- ترویج بیشتر شرایط مساعد برای بهداشت باروری و تنظیم خانواده

